

Wprowadzenie

Kolejny pierwszy tom rocznika naukowego *Edukacja – Technika – Informatyka* pt.: *Wybrane problemy edukacji technicznej i zawodowej* zawiera cztery części w zmienionym niż dotychczas układzie. Na pierwszym miejscu znalazły się psychopedagogiczne problemy szkoły wyższej. Kolejne miejsca zajmują problemy edukacji zawodowej, ekologicznej oraz ogólnotechnicznej. Zagadnienia kształcenia nauczycieli tradycyjnie tu obecne tym razem znalazły się w tomie drugim dotyczącym informacyjnych i informatycznych problemów edukacji.

Część pierwszą – *Psychopedagogiczne problemy szkoły wyższej* – otwiera opracowanie dotyczące problematyki kolejnych tomów rocznika naukowego, która obejmuje bardzo rozległą tematykę z pogranicza tych trzech dziedzin naukowej i praktycznej działalności ludzi. W związku z tym Autor zdecydował się na odszukiwanie i zaprezentowanie tego, co łączy poszczególne publikacje. W istocie rzeczą jest nią problematyka współczesnego człowieka wskazująca na kolejne wymiary ludzkiej aktywności. W dalszych rozdziałach opisano zagadnienia dotyczące: osobowościowych komponentów występujących w relacjach człowieka podejmującego działania – cechy, które mają podstawowe znaczenie dla jego rozwoju w wieku pomiędzy szkołą podstawową a dorastaniem; cechy zawodowe człowieka jako wyznacznik kompetencji specjalistów przygotowujących się do pracy w różnych rodzajach zawodów; dominującego czynnika w wewnętrznej samoregulacji zachowań i aktywności młodzieży w okresie dorastania, którym jest osiągnięcie poziomu rozwoju samodzielności w uczeniu się; problemu tworzenia się niezależności uczniów, możliwość rozbudzenia ich refleksji, kreatywności i sensowności inteligencji emocjonalnej jako źródeł psychicznego i fizycznego samopoczucia; sposobu postrzegania wybranych terminów odnoszących się do szkoły i środowiska społecznego przez studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego na podstawie badań przeprowadzonych w latach 2010/2011 metodą analizy różnic semantycznych w zasobie pojęciowym studentów; kształtowania społecznych, kulturalnych, edukacyjnych, zawodowych i społeczno-psychologicznych komponentów adaptacyjnych wychowawczo zaniebanej młodzieży, poprzez zwiększenie stopnia posiadanych umiejętności i zdolności do korzystania z techniki komputerowej; badań specyfiki współczesnego wychowania i edukacji, w których główna idea jest oparta na realizacji twórczych form sztuki włączonych do procesu edukacyjnego w celu osiągnięcia pełni rozwoju osobowości; rozwoju kompetencji zawodowych absolwentów studiów licencjackich i magisterskich z zakresu ekologii na Ukrainie; analizy niektórych aspektów teorii pedagogiki krytycznej, która dynamicznie rozwija się od 1960 r. w krajach europejskich, w szczególności idei społecznych i pedagogicznych A. Giroux, K. Mollenhauer i P. Freire i innych przedstawicieli tego kierunku; cech instytucjonalnego audytu edukacyjnego szkolnictwa wyższego na Ukrainie oraz różnych czynników wpływających na wprowadzenie edukacyjnego audytu; metod oceny i ewaluacji

wiedzy i umiejętności zawodowych studentów na kierunkach inżynierskich w trakcie nauki przez rozwiązywanie problemów; możliwie szybkiej adaptacji dydaktycznej studentów pierwszego roku poprzez celowo przygotowaną stronę internetową; teoretycznego uzasadnienia dla zastosowania multimedialnego wspomaganie nauczania języków obcych; stosowania instruktażowych technologii interaktywnych w nauczaniu przedmiotów podstawowych na wyższych uczelniach technicznych; problemów i perspektyw kształcenia naukowo-badawczego wraz z jego charakterystycznymi cechami. Na zakończenie przedstawiono krótkie podsumowanie i metodyczne podejście do studiowania na kierunku „biznes informacyjny w Rosji” na międzynarodowych studiach magisterskich umożliwiających pracę w systemie zdalnym.

Część drugą – *Problemy edukacji zawodowej* – otwiera artykuł dotyczący wybranych aspektów kształcenia zawodowego w Szwajcarii, po wcześniejszym zarysowaniu systemu szkolnego w tym kraju, pokazuje również uwarunkowania społeczno-kulturowe wpływające na politykę edukacyjną państwa. W kolejnych artykułach autorzy piszą o: wynikach z raportu badań gotowości zawodowej absolwentów szkół średnich plastycznych w odniesieniu do wymagań stawianych przez pracodawców; problematyce pewnego wycinka występujących zmian ilościowo-jakościowych zawodów i specjalności występujących na rynku pracy, w tym Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG); wykorzystaniu nabytej przez studentów kierunku edukacja techniczno-informatyczna wiedzy informatycznej w praktyce zawodowej; wykorzystaniu gier jako metod kształcenia w przygotowaniu specjalistów w zakresie prawa, w szczególności „gry prawnej”; wprowadzaniu nowych kierunków studiów i poprawie metod nauczania w szkolnictwie wyższym, które nie tylko mogą pomóc w rozwoju młodzieży i dorosłych, ale również pozwolą rozpoznać cechy człowieka umożliwiające znalezienie swojego miejsca w złożonym systemie relacji międzyludzkich; tworzeniu się kultury zawodowej studentów w tym aspekcie języka w kulturze komunikacji zawodowej; wprowadzeniu technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK) do nauczania dorosłych; konieczności i znaczeniu samoregulacji jako regulacyjnym komponentem psychologicznej gotowości przyszłego specjalisty w zakresie rolnictwa do aktywności zawodowej; głównych rodzajach testów oraz metodologii określania efektywności ich wykorzystania w procesie uczenia się języków obcych. Ostatni artykuł dotyczy podstawowego podejścia do problemu niskiego poziomu tolerancji zjawiska frustracji przez studentów.

Część trzecią – *Problemy edukacji ekologicznej i społecznej* – rozpoczyna artykuł dotyczący wybranych problemów zagospodarowania odpadami komunalnymi na terenach wiejskich, w których przeważają odpady nieorganiczne (metale, szkło, ceramika, guma). Wskazano zagrożenia, jakie stwarzają nielegalne wysypiska odpadów powstających w wyniku działalności bytowej ludności wiejskiej. W kolejnych artykułach opisano: treść praktyk edukacyjnych, metod, form i sposobów kształcenia praktycznego oraz określono główne kierunki badań

struktury ogólnej, przyrodniczej, krajobrazowej i ekologicznej treści studenckich praktyk edukacyjnych; rozwój kompetencji zawodowych absolwentów studiów licencjackich i magisterskich z zakresu ekologii na Ukrainie; formowanie się ekocentrycznego światopoglądu na zasadach edukacji ekologicznej. Na zakończenie tej części przedstawiono strukturalne komponenty kultury przyszłych specjalistów w rolnictwie.

Część czwartą – *Problemy edukacji ogólnotechnicznej* – otwiera artykuł, w którym przeanalizowano poglądy współczesnych uczonych na naturę problemu technologii: od traktowania technologii jako reaktywnej działalności po określenie jej jako uświadomionego elementu działalności człowieka, w ogólności zaś jako siły wytwórczej człowieka wchodzącego w relacje z obiektywną naturą. W dalszych artykułach poruszono zagadnienia: edukacji architektonicznej, której zrozumienie tkwi w umiejętności prawidłowego postrzegania otaczającej architektury, co wymaga ewolucji świadomości nauczycieli co do znaczenia tej dziedziny w procesie edukacyjnym i wychowawczym; rozwijania wiedzy i umiejętności w zakresie przedsiębiorczości na lekcjach techniki, jak również praktycznej weryfikacji dydaktycznego projektu autorskiego, którego celem może być rozwój przedsiębiorczości uczniów; problematykę badania umiejętności czytania w refleksji pedagogicznej, szczególnie o charakterze technicznym; potrzeby rozwoju wyobraźni przestrzennej w edukacji technicznej na poziomie szkoły gimnazjalnej; możliwości rozwoju wyobraźni przestrzennej uczniów w szkole średniej w zakresie edukacji muzycznej; kreatywności rozumianej jako zdolność człowieka do radzenia sobie w sytuacjach życiowych i rozwiązywania zadań w sposób niezwykły, który jest wyjątkowy dla każdego człowieka – ten rodzaj twórczości wprowadza „nowe odkrycia” tylko według subiektywnej perspektywy dziecka. Ostatni artykuł dotyczy ustawicznego kształcenia nauczycieli, gdzie głównym celem jest rozwój kluczowych umiejętności, tzw. „miękkich”, niezbędnych do skutecznej komunikacji społecznej.

Wojciech Walat